

Uyuşturucu Kullanımı ve Uyuşturucuya Bağlı Problemler

“Uyuşturucu kullanımı” terimi, tek seferlik deneysel kullanımdan alışkanlık ve bağımlılık içeren kullanıma kadar sıralanmış birçok farklı tüketim çeşidini içinde barındırmaktadır. Farklı tüketim şekilleri farklı seviyelerde risk ve zarar içermektedir. Genel olarak, bireyin uyuşturucu kullanıma bağlı olarak maruz kalacağı riskler, doz tüketimine, uyuşturucunun alım yoluna, diğer maddelerin ortak kullanımına, uyuşturucu kullanım dönemlerinin sayısına ve uzunluğuna ve bireyin kırılğanlığına bağlı olarak değişmektedir.

Uyuşturucu Kullanımını ve Uyuşturucuya Bağlı Problemlerin İzlenmesi

EMCDDA'nın beş önemli epidemiyolojik göstergesi, Avrupa'da uyuşturucu kullanımının izlenmesinde ortak bir yaklaşım sağlamaktadır. Bu veri setleri, kullanılan anketleri, problemleri kullanım tahminlerini, uyuşturucuya bağlı ölümleri, bulaşıcı hastalıkları ve uyuşturucu tedavi yöntemlerini içermektedir. Bu göstergeler birlikte ele alındığında, EMCDDA'nın gidişat ve gelişim analizleri için önemli bir kaynak sağlamaktadırlar. Göstergelerle ilgili teknik bilgi çevrimiçi olarak *Önemli Göstergeler Ağı ve Avrupa Uyuşturucu Raporu: Veri ve İstatistik* olarak bulunabilmektedir.

80 Milyonun Üzerinde Avrupalı Yasadışı Uyuşturucu Kullanmıştır

Avrupa Birliği'nde yetişkin nüfusun dörtte biri, yani yaklaşık 80 milyon kişinin, hayatlarının bir döneminde yasadışı uyuşturucu kullandığı tahmin edilmektedir. Çoğu vakada, kenevir kullananlar(73.6 milyon) ve daha düşük oranlarda yaşamboyu kokain(14.1 milyon), amfetamin (11.4 milyon) ve ecstasy(10.6 milyon) kullanımı bildirilmektedir. Yaşamboyu kullanım düzeyleri ülkeden ülkeye oldukça çeşitlilik göstermektedir. Danimarka, Fransa ve Birleşik Krallık'ta her üç yetişkinden biri; Bulgaristan, Yunanistan, Kıbrıs, Macaristan, Portekiz, Romanya ve Türkiye'de ise 10 yetişkinden birinin uyuşturucu kullandığı tahmin edilmektedir.

Öğrenciler Arasında Uyuşturucu Kullanımı

Öğrenciler arasında uyuşturucu kullanımı izlemleri, hali hazırda gençlerde risk davranışlarını ve gelecekteki gidişatına dair bir önemli bir bakış sağlamaktadır. Avrupa'da ESPAD'ın çalışmaları 15-16 yaş öğrencilerinde madde kullanımının gidişatının izlenmesi için değerli bir kaynak temin etmektedir. En son verilere göre, 2011'den itibaren 15-16 yaş öğrencilerinin yaygınlık düzeyi ülkeden ülkeye çok fazla çeşitlilik göstermesine rağmen- 4'te birinin yasadışı uyuşturucu madde kullandığı tahmin edilmektedir. Yasadışı uyuşturucu kullanımında ezici çoğunluk olan kenevir raporuna göre, %24 yaşam boyu kullanım, %20 son bir yılda kullanım ve %12 çalışmanın yapıldığı zamanın bir önceki ayında kullanım bildirmişlerdir. Kadın

katılımcılara göre, erkek katılımcıların 1.5 kat daha fazla son bir ayda kullanım kenevir kullanımı bildirmişlerdir.

Kenevir kullanımına dair bu bildirimlerin çoğunun, maddeyi bir ya da 2 defa kullandığı görülmüştür. Bununla birlikte, öğrenciler oldukça yoğun kullanım biçimleri bildirmişler, bunların %2'si, son bir ayda, 10 kat daha fazla uyuşturucu kullanımı rapor etmişlerdir.

Kenevir dışındaki yasadışı uyuşturucu kullanımının yaygınlığı çok daha düşük olmasına rağmen birkaç ülkede özellikle amfetamin ve ecstasy kullanımı belirgin bir biçimde görülmektedir. Genellikle, öğrencilerin %7'si yaşam boyu kullanım için birden fazla yasadışı madde bildirmektedirler. ESPAD ayrıca alkol ve tütün kullanımını da rapor etmektedir. BU iki maddenin de kullanımı öğrenciler arasında kenevirden daha fazladır ve kenevir kullananların düzenli olarak alkol ve tütün kullandıkları bildirilmiştir. Araştırmanın son bir aylık bölümünde, öğrencilerin %19'u günde bir ya da daha fazla, %4'ü günde 10'dan daha fazla sigara içtiklerini söylemişlerdir. Öğrencilerin 3'te ikisi, son bir ayda en az bir kez alkol kullanımı, yine bu zaman diliminde %20'si alkol zehirlenmesi geçirdiklerini raporlamışlardır.

Kenevir: Diğer Ülkelerin Durumu

Kenevir genellikle sigara şeklinde içilen, Avrupa'da, ve tütünle karıştırılan bir maddedir. Keneviri kullanma biçimleri rastgele, deneyimlemek amacıyla olandan düzenli ve bağımlı olan çeşidine kadar bir yelpazede çeşitlilik gösterir. Sıklıkla kullanımı ve doz artırımı, sorunların ortaya çıkmasıyla güçlü bir biçimde bağlantılıdır.

Kenevir, bütün yaş gruplarında sıklıkla kullanılan yasadışı uyuşturucudur. Tahminlere göre 14.6 milyon Avrupalı genç (15-34), bir başka deyişle by yaş grubunun %11.2'si,son bir yılda kenevir kullanmıştır. Bu sayının 8.5 milyonu 15-24 yaşları arasındadır (% 13.9). Kenevir kullanımı genellikle erkekler arasında yaygındır ve aradaki bu cinsiyet farkı kullanımın daha yoğun ya da düzenli olarak vurgulanmasından kaynaklanmaktadır. Şu anki gidişatta görülen farklılıklar, 2011'den bu yana ülkeler tarafından yapılan araştırmalarla resmedildiği üzere, geçen yılın kullanım yaygınlığında 8 rapor; azaldığını, 5 rapor; arttığını söylemektedir. Birkaç ulusal araştırma, sentetik kanabinoid reseptör agonistleri olanlar için, yaygınlık seviyelerinin genellikle düşük olduğunu bildirmektedirler.

Genç yetişkinlerde (15-34) kenevir kullanımının uzun süreli gidişatının istatistiksel analizi için yeterli araştırma verisi bulunan ülkelerin sayısı git gide artmaktadır. Danimarka, Finlandiya ve İsveç'te, yaygınlık seviyeleri farkı olmalarına rağmen son bir seneden kenevir kullanımının genç yetişkinler arasında arttığı görülmüştür. Aksine Norveç'te yaygınlık oranları, nispeten istikrarlı bir biçimde devam etmektedir. İlginç bir şekilde Almanya, Fransa ve Birleşik Krallık'ta son 10 yılda ne sabit kalma ne de düşüş görülmekte, giderek artan uyuşturucu kullanımı gözlenmektedir. İspanya da son 10 yıl için düşük yaygınlık oranları bildirmektedir. Bu 4 ülke birlikte ele alındığında, Avrupa Birliği nüfusunun yarısını

oluşturmaktadırlar. Bulgaristan ve İtalya, daha kısa zamanlarda, yükselen bir eğim göstermektedir. En son, İtalya düşük yaygınlık oranları bildirmesine rağmen araştırmalarının doğrudan kıyaslanmasını zorlaştıran yöntemsel sorunlar görülmüştür.

Kenevir Kullanıcıları İçin Kaygılanmak

Kenevir kullanıcıları içinde belirli bir azınlık maddeyi çok yoğun olarak tüketmektedir. Günlük ya da neredeyse günlük kenevir kullanımı; bir ayda 20 gün ve ya daha fazlası için tanımlanmaktadır. Bu kriterlere göre Avrupalı yetişkinlerin %1'den daha azının günlük ya da neredeyse günlük kullanıcılar olduğu tahmin edilmektedir. Günlük ya da neredeyse günlük kullanıcıların 3'te ikisi 15 ila 34 yaş arasında ve bu yaş grubundakilerin 4'te üçü erkektir. Veri sağlayan ülkelerin arasında tahmin edilen yüzdelerle günlük ya da neredeyse günlük genç yetişkin kullanıcıların oranları %0,1'i Slovakya'dan, %4,4'ü İspanya'dandır.

2012 yılında uyuşturucu tedavisine ilk defa gelen hastalar tarafından en sık kullanılan uyuşturucu madde olarak kenevir bildirilmiştir. 2006 yılından 2011'e kadar 45000'den 61000'e yükselmiş, genel rakam; ilk defa tedaviye başlayanlar için 2012 yılında durağanlaşmıştır (59000). Tedaviye gelenler tarafından, kenevir en sık kullanılan 2. uyuşturucu olarak bildirilmiştir (110000). Ulusal anlamda kayda değer değişiklik görülebilmekte, bununla birlikte tedaviye başlayanların birincil kenevir kullanımları Bulgaristan'da %2 iken bu rakam Macaristan'da %66'ya çıkabilmektedir. Bu heterojenlik ulusal farklılıklardan kaynaklanabileceği gibi, yönlendirenin uygulamalarından, yasalardan, tedavi hizmet çeşitlerinin durumundan ve kenevir yaygınlık oranlarından etkilenebilmektedir.

Kenevir ve Sentetik Kanabinoid Ürünlerle İlgili Akut Tehlikeler

Nadiren de olsa, kenevir tüketiminden sonra özellikle de yüksek dozlarda kullanıldığında akut tehlikeler meydana gelebilir. Yüksek yaygınlık oranlarının olduğu ülkelerdeki kenevire bağlı tehlikeler git gide büyüyen bir problem olmaktadır. Son zamanlarda Çek Cumhuriyeti, Danimarka ve İspanya'da kenevire bağlı tehlikelerin yükselişlerin bildirildiği görülmüştür. En yaygın kenevire bağlı tehlikeler genç yetişkin erkeklerin başına gelmektedir ve çoğunlukla alkol zehirlenmesi de eşlik eder. Semptomlar genellikle anksiyete, psikoz, ya da başka psikiyatrik belirtiler içerebilir ve çoğu vakada hastaneye yatırılma gerekli görülmemektedir. Kaygı verici gelişmelere ek olarak, sentetik kanabinoidlerin ortaya çıkmasıdır. Bu maddeler oldukça etkilidir ancak kimyasal olarak kenevirle aynı değildir bu nedenle farklı ve potansiyel olarak daha ciddi sağlık sorunlarına neden olabilmektedir. Bu maddeleri tüketmenin sağlığa olan etkilerine dair anlayışımıza rağmen sadece bununla sınırlı kalmaktayız. Bu maddelerin kullanımının akut tehlikesine dair endişe git gide artmaktadır.

Uyarıcı Kullananların Coğrafi Çeşitliliği

Avrupa' da yasadışı olarak kullanılan uyarıcılar arasında; kokain, amfetamine, ekstazi en yaygın olarak kullanılanlar iken, piperazinler (BZP, beznilpiperazin) ve sentetik katinonlar (mefedron ve MDPV) daha az bilinen maddelerdir. Uyarıcılar daha çok yüksek miktarda; dans, müzik ve gece hayatının olduğu yerlerde alkolle birlikte kullanılmaktadır.

Anket verilerine göre uyarıcıların kullanımına göre Avrupa'daki coğrafi dağılımlarını belirlenmiştir. Kokain daha çok güney ve batı Avrupa'da, amfetamin orta ve kuzey Avrupa ülkelerinde ve ekstazi (düşük kullanım yaygınlığı olsa da) güney ve doğudaki Avrupa ülkelerinde daha yaygın olarak kullanılmaktadır. Avrupa'da birçok şehirde, atık su taşınması ile ilgili yapılan araştırmalarda yapılan analizler sonucunda; bölgesel kullanımda farklılıkların olduğu saptanmıştır. Nispeten kuzey ve kuzeybatı Avrupa şehirlerinden toplanan atık sularından yüksek konsantrasyonda amfetamin bulunmuştur, buna karşın metafetamin ise en çok Çek Cumhuriyeti ile Slovakya'da saptanmıştır.

Kokain: Kullanım Yaygınlığı Azalmaya Devam Ediyor

Kokain toz halinde burundan veya koklanarak alınmakta, bazen de damardan enjeksiyonla da alınabilir, crack kokain ise tütsü olarak kullanılmaktadır. Düzenli kullanıcılar iki gruba ayrılır; daha sosyal olan entegre tüketiciler ki bunlar eğlence için uyuşturucu kullanmaktadır, bir diğer grup ise daha marjinal tüketici grubu olan opioid ile birlikte kokaini kullanan kronik uyuşturucu sorunu olan gruptur. Düzenli kokain kullanımı sonucunda kardiyovasküler, nörolojik ve mental sağlık problemleri, kaza yapma ve bağımlılık risklerinde de artış olduğu saptanmıştır. Kokain enjeksiyonu ve crack kokain kullanımı bulaşıcı hasatlıklara yakalanma riskinin de içinde bulunduğu yüksek sağlık risklerine neden olmaktadır.

Kokain Avrupa'da yasadışı en çok kullanılan uyarıcı madde olduğu halde, çoğu kullanıcı ülkede sınırlı sayıda bulunmaktadır. Geçen yıl tahmini olarak yaşları 15 ile 34 arasında değişen 2.2 milyon (bu yaş grubundaki%1.7) genç yetişkin kokain kullanmıştır. Yüksek kokain kullanımının rapor edildiği ülkeler, Danimarka, İspanya ve İngiltere, göz önüne alındığında; bu ülkelerde 2008 yılındaki bir pikten sonra kullanım oranının azaldığı rapor edilmiştir. Kokain kullanımındaki bu azalma son yıllardaki verilerde de gözlemlenmektedir; 2011 ve 2013 yılları arasında, 12 ülkenin 11'inde yapılan anketlerde kullanım yaygınlığının azaldığı rapor edilmiştir.

Kokain Tedavisi Talebindeki Düşüş Devam Ediyor

Nispeten sadece dört ülkede, yoğun ve kokain kullanım problemine ilişkin tahminler bulunmaktadır, kullanılan tanımlar farklı olduğundan karşılaştırma zordur. 2012 yılında yetişkin popülasyonda, Almanya'da tahmini olarak kokain bağımlılığı popülasyonun %0.20'sini oluşturmaktaydı, 2011'de İtalya'da tahmini olarak popülasyonun %0.26'sinin

kokain tedavisine ihtiyacı vardı, İspanya'da ise tahmini olarak popülasyonun %0.4 'ünde yüksek riskli kokain kullanımı bulunmaktaydı. 2010/11 yıllarında, İngiltere'de popülasyonun %0.49'u crak kokain kullanırken bunların da büyük çoğunluğu opioid kullanıcısıydı.

2012 yılında özel olarak uyuşturucu tedavisi gören kullanıcıların %14'ünde (55 000) ve ilk kez tedavi görenlerin %18'inde (26 000) kokain birincil uyuşturucu olarak gösterildi. Bulunan ülkeler arasındaki farklılıklar, kokain kullanıcılarının %90'nı sadece beş ülkede (Almanya, İspanya, İtalya, Hollanda, İngiltere) rapor edilmiştir. Bu beş ülkenin kullanıcı oranı tüm Avrupa popülasyonunun yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Son yıllarda birincil olarak kokaini kullanan ve ilk kez tedavi gören kullanıcıların sayısında azalma olmaktadır, 2008 yılında pik 38 000'de iken 2012 yılında pik 26 000'e düşmüştür. Bu düşüşün büyük çoğunluğunun İtalya'daki kullanıcı sayının düşmesiyle ilgili olduğu rapor edilmiştir. Avrupa'da 2012 yılında ilk kez tedaviye gelenlerden, sadece küçük bir grubun (2 300) birincil olarak crak kokaini kullandığı rapor edilmiştir. Bunların üçte ikisi İngiltere'de iken geri kalanı ise İspanya'da ve Hollanda'da bulunmaktadır.

Aynı zamanda kokain akut olarak kişilerin hastaneye yatmasına veya ölüme sebebiyet verebilmektedir. Aynı zamanda kardiyovasküler problemlere neden olarak mortaliteye neden olabilir. Bu alandaki verilerin kısıtlı olmasına rağmen 2012 yılında 19 ülkede 500'ün üzerinde kokain bağımlı ölüm rapor edilmiştir.

Amfetamin: Kullanımı Azalıyor ama Sağlık Riskleri Devam Ediyor

İki tane birbiriyle ilişkili uyarıcı olan amfetamin ve met-amfetaminin her ikisi de Avrupa'da kullanılmasına rağmen amfetamin daha yaygın olarak kullanılmaktadır. Met- amfetamin kullanımı Çek Cumhuriyet ile sınırlı iken son yıllarda Slovakya'da da kullanılmaktadır.

Her iki uyuşturucu maddesi de oral olarak veya burundan çekilerek alınabilmektedir, ilaveten sorunlu uyuşturucu kullanıcıları arasında daha yaygın olarak enjeksiyonla kullanım olmaktadır. Son yıllarda Avrupa'da met- amfetamin tütsülenerak de kullanıldığı rapor edilmiştir.

Amfetamin kullanımının yan etkileri arasında kardiyovasküler, pulmoner, nörolojik ve mental sağlık problemleri yer almaktadır, diğer uyuşturucularla birlikte enjeksiyonla kullanıldığında ise bulaşıcı hastalık riskini artırdığı saptanmıştır. Diğer uyaranlarda olduğu gibi amfetamin ilişkili ölümlerde, amfetaminin belirlenmesi zordur. Ancak, kullanımı yaygın olan ülkelerde, yıllık olarak düşük miktarda tespit edilmiştir.

Son yıllarda 1.2 milyon (%0.9) genç yetişkinin (15- 34) amfetamin kullandığı tahmin edilmektedir. 2007 ve 2012 yılları arasında çoğu Avrupa ülkelerindeki genç yetişkin kullanıcıların aldığı ve sabit kaldığı tahmin edilmekte ve rapor edilen tüm ülkelerde %2.5 veya daha az olarak rapor edilmiştir.2011 yılında 12 ülkede yapılan anketin 11'inde amfetamin kullanımının azaldığı saptanmıştır.

Amfetamin Kullanımı: çok yönlü bir fenomen

Hem Çek Cumhuriyeti hem de Slovakya, uzun süreli metamfetamin kullanımını, yetişkin bireylerde (15-64) tahmini olarak Çek Cumhuriyeti (2012) için %0.42 ve Slovakya (2007) %0.21 olarak bildirmiştir. Son yıllarda, metamfetaminin kullanıldığına dair belirtiler, Almanya ve Yunanistan'ın bazı bölgelerinde, Kıbrıs, Letonya ve Türkiye'de yüksek risk madde kullanıcıları arasında da rapor edilmiştir. Bunun içinde, opioid enjekte eden gruplar arasında Güney Avrupa ülkelerinin kristal metamfetaminini sigara şeklinde kullanıldığına dair endişe verici belirtiler de yer almaktadır. Ek olarak, yeni enjeksiyon trendleri bazı büyük Avrupa illerinde erkeklerle ilişkisi olan küçük bir erkek grubunda tespit edilmiştir.

2012'de Avrupa'da uzmanlaşmış madde tedavisi gören kullanıcıların yaklaşık %6'sı, amfetaminleri kendilerinin başlıca ilacı olarak tanımlamışlardır (yaklaşık 25000 kullanıcı, bunlarında 10000'i hayatlarında ilk kez bir tedavi görüyordu). Birincil olarak amfetamin kullananlar, Almanya, Letonya ve Polonya'da ilk kez tedavi alanların oldukça büyük bir kısmını oluştururken, metamfetamin Çek Cumhuriyeti ve Slovakya'da ilk-kez kullanıcılarının birincil ilacı olarak rapor edilmiştir. Amfetamine ilk-kez başlayanların sayısındaki son artış başlıca Almanya'da, ilk-kez metamfetamine kullanıcılarındaki artış ise Çek Cumhuriyeti ve Slovakya'da gözlenmiştir.

Ekstazi Kullanımı: genel popülasyonda düşük ve değişmeyen eğilimler

Ekstazi genellikle sentetik MDMA'yı ifade etmektedir. Çoğunlukla tablet olarak bulunur, fakat kristal ve toz halleri de bulunmaktadır. Genellikle yutulur veya içilir. Ekstazi kullanımı tarihsel olarak elektronik dans-müzik gösterileri ile bağlantılıdır ve genç yetişkinler özellikle genç erkekler arasında yaygındır. Bu ilacın kullanımı ile ilgili sorunlar akut hipertermi ve mental sağlık problemleridir. Ekstaziye bağlı ölümler rapor edilmiştir fakat nadirdir.

Geçen yıl, 1.3 milyon (bu yaş grubunun %1'i) genç yetişkinin (15-34) ekstazi kullandığı tahmin edilmektedir. Yerel tahminler %1 ile %3.1 arasında değişmektedir. Avrupa'da, madde tüketimi tipik olarak 2000'li yılların ortalarında, düşüşten önce pik yapmıştır. 2007-2012 arasında, ekstazi kullanımının birçok ülke değişmediğini veya azalma eğiliminde olduğunu bildirmiştir. 2005'ten beri artma eğiliminde olan, Bulgaristan dışında, ekstazi kullanımındaki bu azalma 12 ülke için 2011'e kadar devam etmiştir. Çok az sayıda kullanıcı 2012 yılında ekstazi kullanımına bağlı sorunlar nedeniyle tedavi görmüştür. Ekstaziden, Avrupa'da ilk-kez tedavi görenlerin %1'den azının (yaklaşık 550 kullanıcı) kullandığı birincil madde olarak bahsedilmektedir.

Sentetik Katinonlar: endişeye bir enjeksiyon

Mefedron ve MPDV gibi sentetik katinonlar, bazı ülkelerde yasa dışı uyarıcı madde pazarında bir boşluk bulmuştur. Sınırlı bilgilere göre yaygınlığı düşüktür. Katinonları kapsayan tekrarlayan incelemeler sadece İngiltere’de mevcuttur. Son yapılan bir araştırmada (2012/13), önceki yıl 16-59 yaş arası yetişkinler arasında mefedron kullanımı %0.5 olarak tahmin ediliyor. 2011/12’de %1.1, 2010/11’de %1.4’ten bir düşüş gözlenmiş. İngiltere’de düzenli olarak partilere katılanları içeren yayımlanmamış araştırmaya sonuçlarına göre de önceki yıl mefedron kullanımı azalma göstermiştir (2011’de %19.5’ten, 2012’de %13.8’ten).

Mefedron, MDPV, pentedron gibi katinonların enjeksiyonu ilgi çekmeye devam ediyor ve opioid kullanıcıları, madde tedavisi gören kullanıcılar, mahkumlar ve başka erkeklerle ilişkisi olan erkekler gibi farklı gruplar arasında rapor ediliyor. Macaristan, Romanya ve İngiltere’de sentetik katinon kullanımına bağlı tedavi gereksiniminin arttığı bildirilmiştir. Romanya’da, ilk-kez tedaviye başlayanların büyük kısmı yeni psikoaktif maddeleri birincil madde olarak bildirmişlerdir (%37) (eroinden (%21) fazla). 2011/12’de İngiltere’de 1900 mefedron kullanıcısının tedaviye başladığı tahmin edilmektedir ki bunların yarısından fazlası 18 yaşından küçük.

Kullanımı düşük düzeyde olan halüsinojenler, GHB ve ketamin

Halüsinojenik, anestetik ve depresan özellikteki bir miktar psikoaktif madde Avrupa’da yasa dışı madde pazarında bulunabilmektedir. Bunlar, tek başına, başka bir madde ile ya da daha yaygın başka bir maddenin yerine kullanılabilir. Avrupa’da halüsinojenik mantarlar ve LSD’nin kullanım yaygınlığı genel olarak bir süredir düşük ve sabit düzeyde. Genç yetişkinler (15-34) arasında, ulusal araştırmalara göre önceki yıl halüsinojenik mantar kullanımı %0-0.8, LSD kullanımı ise %0-0.7 arasındadır.

1990’ların ortalarından beri, ketaminin ve GHB’nin (gama hidroksibütirat) Avrupa’da madde kullananların alt gruplarında eğlencede kullanımı rapor edilmiştir. Uzun süreli ketamin kullanımına bağlı mesane hasarı gibi, bu maddelere bağlı sağlık sorunlarının teşhisi giderek artmaktadır. Bilinç kaybı, kesilme sendromu ve bağımlılık, GHB kullanımına bağlı risklerdir. Belçika ve Hollanda tedavi için isteğin olduğunu bildirmişlerdir. Yerel tahminlere göre, buldukları yerlerde, hem yetişkinler hem de okul çağındaki bireylerde GHB ve ketamin kullanımı düşüktür. Danimarka, geçen yıl ketamin kullanımını genç yetişkinler (15-34) arasında %0.3 olarak bildirmiştir. İngiltere’de geçen yıl ketamin kullanımı 16-24 yaş arasında %0.8 olarak bildirilmiş olup 2010 yılındaki %2.1’den düşüş göstermiştir. Gece hayatını hedef alan araştırmalar ise daha yüksek bir yaygınlık rapor etmektedir. İngiltere ‘de 2013’te internette yapılan bir araştırmada kendini düzenli olarak partilere katılan olarak tanımlayanların %31’i ketamin ve %2’si de GHB kullandığını bildirmiştir.

Opioidler: 1.3 milyon problem kullanıcı

Avrupa'da madde kullanımına hastalık ve ölümlerin çok büyük bir kısmından opioidlerin yasa dışı kullanımı sorumludur. Avrupa'da kullanılan başlıca opioid eroindir, ki ya içilir, ya enjekte edilir ya da burna çekilir. Buprenorfin, metadon ve fentanil gibi diğer sentetik opioidlerin bir kısmı da yasa dışı pazarda bulunmaktadır. Opioid kullanımı şehirlerde marjinal popülasyonlar arasında en fazladır.

Avrupa farklı eroin bağımlılığı dalgası görmüştür. İlki 1970'lerin ortalarından itibaren birçok batı Avrupa ülkesini etkilemiştir. İkincisi ise 1990'ların ortalarından sonlarına kadar orta ve doğu Avrupa'yı etkilemiştir. Eğilimler geçen 10 yılda farklılık göstermesine rağmen, eroin kullanımına yeni takviyeler düşüşte gibi görünmektedir.

Yetişkinler arasında (15-64) opioid kullanımının yıllık ortalama yaygınlığı yaklaşık %0.4 olarak tahmin edilmektedir. 2012'de Avrupa'da 1.3 milyon opioid kullanıcısına eşdeğerdir. Ulusal düzeyde, opioid kullanım yaygınlığı tahminleri 15-64 yaş aralığındaki bir popülasyonda her 1000 vakada 1'den az ve 8 civarı arasındadır.

Eroin: tedavi talebinde devam eden azalış

Birincil maddesi olarak, özellikle eroin olmak üzere opioid kullananlar, Avrupa'da 2012'de özel bir tedavi gören tüm madde kullanıcılarının (180 000 kullanıcı) %46'sını oluşturuyor olup, bunların %26'sı ilk kez bir tedavi altına girmiştir. Tüm yeni eroin kullanıcılarının sayısı Avrupa'da düşmektedir. 2007'de 59 000 iken, 2012'de 31 000'e düşmüştür. Sonuçta, yeni eroin kullanıcılarının sayısı azalmış ve bu da tedavi talebini etkiliyor gibi görünüyor.

Eroin dışındaki opioidler: artan endişe

2012'de, birçok Avrupa ülkesinde, uzmanlaşmış bir tedavi ala ilk-kez opioid kullanıcılarının %10'u eroin dışındaki opioidleri kullanıyordu. Bunlar arasında metadon, buprenorfin ve fentanil bulunmaktaydı. Bazı ülkelerde, bu maddeler opioid kullanımının en yaygın halini yansıtmaktadır. Estonyada, opioid için tedaviye başlayanların çoğu fentanil kullanırken, Finlandiya'da birçok opioid kullanıcısı birincil maddesi olarak buprenorfini bildirmektedir.

Enjekte madde kullanımı: uzun-dönem azalma

Madde enjekte eden kullanıcılar, madde kullanımlarına bağlı sağlık sorunu yaşayan en riskli gruptur. Bu problemler arasında kan yoluyla bulaşan enfeksiyonlar ve aşırı doz sayılabilir. Enjeksiyon genellikle opioid kullanımı ile ilişkilidir. Çok az ülkede olmasına rağmen amfetamin enjeksiyonu önemli bir sorundur. 12 ülkenin tahminine göre, madde enjekte etme yaygınlığı 15-64 yaş aralığındaki her 1000 kişide yaklaşık 6 kişidir. Özel bir tedavi alan kullanıcılar arasında, opioid kullananların %38'i ve amfetamin kullananların da %23'ü

maddeyi enjekte etmektedir. Opioid kullanıcıları arasında enjekte edenlerin sayısı ülkeler arasında değişkenlik göstermektedir. Hollanda'da %6'dan az iken, Litvanya'da %100'dür.

Avrupa'da ilk kez tedaviye giren kullanıcılar arasında yapılan çalışma göstermiştir ki ana uygulama yolu olarak enjeksiyonun seçilmesi 2006'dan beri azalmaktadır. Geçen ay amfetamin, kokain ya da opioid enjekte ettiğini rapor eden yeni kullanıcıların oranı aynı zaman periyodunda düşmüştür.

HIV: Salgınların AB trendine etkisi

Uyuşturucu enjeksiyonu, hepatit C, bazı ülkelerde, HIV/AIDS gibi bulaşıcı hastalıkların kan yoluyla iletiminde önemli rol oynamaktadır. Son rakamlar, Avrupa'da HIV tanı sayısının düştüğünü göstermektedir, Romanya ve Yunanistan'da ise uyuşturucuyu enjekte eden kullanıcılar arası salgının arttığı gösterilmiştir. 2012 yılındaki raporlara göre, yeni bildirilen HIV enjeksiyon kullanımı tanısı konan kişilerin oranı milyonda 3.09' du. Rakamlar kayıtlı olmasına rağmen 2011 yılındaki (1732) verilere göre 2012 yılında 1788 yeni vaka rapor edilmiştir. Bu da 2010 yılından itibaren gözlenen artışın göstermektedir.

2010 yılında, Yunanistan ve Romanya sadece yeni bildirilen tanı toplam sayısının %2' sini oluştururken, bu rakam 2012 yılında %37'ye çıkmıştır. Geçmişte yüksek oranda HIV bulunan İspanya ve Portekiz gibi diğer ülkelerde, yeni bildirilen tanı oranlarının azalmaya devam ettiği saptanmıştır. Estonya ve Letonya'da ise durum pek de pozitif değildir, Estonya'da yeni teşhis sayısı yüksek iken, Letonya'da ise 2009 yılından itibaren yıllık oranlar artış göstermektedir.

Uyuşturucu kullananlar arasında HIV'nin doğrudan ölüme sebebiyet verebildiği belgelenmiştir. Son yıllardaki verilere göre, 2010 yılında enjeksiyonla uyuşturucu kullanımına bağlı yaklaşık olarak 1700 kişi ölmüştür, verilere göre bu gidiş düşüş göstermektedir. Enjeksiyonla uyuşturucu kullananlar arasında karaciğer hastalığına bağlı ölümün gerçekleşmesi de önemlidir, bunun başlıca sebepleri; HCV enfeksiyonu ve ağır alkol kullanımındır.

Hepatit ve diğer enfeksiyonlar: önemli sağlık sorunları

Avrupa'da enjeksiyonla uyuşturucu kullananlar arasında, hepatit C virüsünün (HCV) neden olduğu viral hepatit ve özel enfeksiyonlar oldukça yaygındır. Ulusal verilere göre enjeksiyonla uyuşturucu kullananların HCV antikor düzeyleri 2011- 2012 yılları arasında %19'dan %84'e yükselmiştir. Ulusal verilere sahip 11 ülkenin 7'sinde %50'yi aşan bir yaygınlık bildirilmiştir. Ulusal verileri elinde olan bu yedi ülkede 2007- 2012 yılları arasında alınan periyodik verilerden elde edilen bilgilere göre, Norveç'te uyuşturucu kullananlar arasında HCV yaygınlığı artarken, diğer altı ülkede düşüş gösterdiği raporlandırılmıştır.

2011-12 yıllarında 18 ülkeden elde edilen ortalama değerlere göre, HCV tanısı konmuş tüm bireylerin %64'ü ve akut tanı verilenlerin de %50'si madde enjekte ederek uyuşturucu kullanmaktaydı. Hepatit B için, tüm tanı almış kişilerin %9'u ve akut tanı alanların da %21'i madde enjekte ederek uyuşturucu kullanmaktaydı. Uyuşturucu kullanımı Hepatit A ve D, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, tüberküloz, tetanoz, botulizm dahil olmak üzere birçok bulaşıcı hastalık için bir risk faktörü olabilir. Büyük olasılıkla kontamine eroinin kullanımına bağlı şarbon enfeksiyon salgınları da Avrupa'da rapor edilmiştir. Örneğin Haziran 2012-Mart 2013 arasında, 15 uyuşturucu ile ilgili şarbon vakası tespit edilmiş ve bunlarında da 7'sinin ölümle sonuçlandığı bildirilmiştir.

Aşırı doz ölümleri: genelde azalma, fakat bazı ülkelerde artış

Avrupa'daki gençler arasında uyuşturucu kullanımı hem doğrudan aşırı doz hem de dolaylı olarak uyuşturucu ile ilgili hastalıklar, kaza, şiddet ve intihar nedeniyle ölümlerin en önemli nedenlerindedir. Sorunlu uyuşturucu kullanıcılarının kuşaklar üzerindeki çalışmaları ölüm oranlarını yılda % 1-2 aralığında gösteriyor ve Avrupa'da her yıl 10000- 200000 arasında opioid kullanıcısının öldüğü tahmin ediliyor. Opioid kullanıcılarının aynı cinsiyet ve yaştakilere göre en az 10 kat daha fazla ölme olasılığına sahiptir. Kadın opioid kullanıcıları için, bazı ülkelerde, ölme riski akranlarına göre 30 kat fazla olabilir.

Aşırı dozda madde kullanımı, sorunlu uyuşturucu kullanıcıları arasında başlıca ölüm nedeni olmaya devam etmektedir.

Eroin ya da metabolitleri, genellikle alkol ve benzodiazepinler gibi diğer maddeler ile bildirilen ölümcül aşırı doz vakalarının birçoğunda tespit edilmektedir. Eroinin yanı sıra, diğer opioidler toksikolojik raporlarda sürekli olarak yer almaktadır. Bunlar arasında metadon, buprenorfin, fentanil ve tramadoldür. 2 ülkede, metadona bağlı aşırı dozların sayısı eroin kullanımına bağlı aşırı doz sayısını geçmektedir. Methadonun tespit edildiği vakaların çoğunda, kurbanlar ölüm zamanında ikame tedavisi almıyordu, fakat çoklu uyuşturucu kullanımı bağlamında saptırılmış methadon kullanıyordu.

Gençler arasında uyuşturucuya bağlı ölümler oldukça endişe yaratırken, Avrupa'da aşırı doz ölümlerinin sadece %10'u 25 yaş altında meydana gelmektedir. Tipik olarak, aşırı dozdan ölen bu gençler otuzlu yaşların ortalarında ya da daha büyük yaşlardadırlar ve ortalama ölüm yaşları artmakta. Aşırı doz ölümlerinin çoğunun (%78) erkekler arasında yaygın olduğu bildirilmiştir.

2012 için, Avrupa'da aşırı doz sebebiyle ortalama ölüm oranı, 15-64 yaş arası kişilerde milyonda 17 olarak tahmin ediliyor. Ulusal ölüm oranları değişebilir ve madde kullanımı, özellikle enkesiyon ile, ve madde kullananların özelliklerinden etkilenebilir.

Milyonda 40'ın üzerinde ölüm oranı, en yüksek oran Norveç (milyonda 76) ve Estonya (milyonda 191) olmak üzere 6 ülkede rapor edilmiştir. Estonya'da yüksek doz ölüm oranları keskin bir şekilde arttı ve **bu** yüksek doz ölümlerin çoğu yüksek ölçüde kuvvetli sentetik opioid olan fentanil kullanımı ile ilgilidir.

Çoğu ülke, 2003'ten 2008-09'a kadar aşırı dozdan ölümlerinde artan bir eğilim göstermiştir. Hala bazı yükselmeler bildirilse de, bu durum ülkeler arasında farklılık göstermektedir.

European Drug Report 2014 ten cevrimis bolumdur.